

Vydūno Tautos mokykla

Darbymetis, 1922 m. Nr.5, p. 10-41

□ □ □ □ □ Tautos Mokykla. □ □ □ □ □

Lietuva kuriasi visokių mokyklų. Ir daridama tai, atsi-
žvelgia į kitų tautų mokyklas. Gerai. Bet ne tu-
rėtų vien pamegzdiodi kitus, kiek Lietuvos padėtis tai
užleidia. Išėitū taip tik skurdus atvaizdas geriau gīve-
nantū ir tarpstantū tautū mokyklū. Lietuviai turētū,
iš kitū pasimokine, savo īpatingumui, savo dvāsiai ir
sielai atitinkant, pasiaiškinti auklėjimo ir mokyklos
tikslā bei jos darbo prāsme ir pagal tai kurti mokyklas
ir jomis naudoties.

Bandisime tām šišon pagrindā nors kelias bruo-
žias, bet platiau kaip kitur, būtent Tautos Gīvātoj, pa-
rodīti. Gal bus tai nors tolimesniems laikāms naudinga.

Auklėjimo tikslas.

Nustatisime jī savaip. Ira apie jī berods visokiū
žmoniū jau tiek pasakīta, kad ir visiškai savo būdu aiš-
kindami dalikā, primisime vis dėlto, kas tūliems jau
žinoma.

Labai svarbu suprasti, kad nereikia jaunāji žmogū
auklėti, jeib jis taptū priemone kokio-nors žmogaus no-
rui arba smagumui, bet ir ne daliku kokios-nors īstai-
gos arba draugijos. Auklėjimas turētū siekti šio tikslo:
žmogus, būdamas patios pasaulio kū-
rības dalimi ir nariu, turētū tokiu nuo-
latai tobūlėti ir vīkinti žmogaus gīve-
nimo prāsme.

Neturētū auklėjimas žmogui užmesti kokī-nors tikslā,
bet siekti jame, jo asmenībėj esantiojo. Be abejonės
žmogus ira užgimes ir auga, kad taptū pilnu žmogumi.
Auga jo kūnas, bet auga ir psichinė jo

Žmogus, būdamas pačios pasaulio kūrybos dalimi ir nariu, turētū tokiu nuolatai **tobulėti**
ir vykinti **žmogaus gyvenimo prasmę**.

Mokytojų uždavinys yra kiekvieną tautos vaiką padaryti tautos gyvybės veiksmiu,
kūrybos tarnu.

Mokyklose vaikai turētū **augti**, o ne vien kūnu, bet ir jo **galėjimais**.

Jie turētū jausmų ir minčių srityje turtėti ir jų **dvasia-siela turētū būti žadinama**.

Labai svarbu, kad **mokslas nebūtų vaikams brukamas**, bet kad jie patys jo ieškotų ir įsitiektų

Labai svarbu yra vaikuose **suruošti tikybai galimybę**.

Reikia kūrybos veikimą aiškiau dvasios žvilgiu atboti ir tam veikimui prisidėti, **dirbti išvien su juo**.

Svarbiausi Vydūno Tautinės mokyklos darbai:

- Kūno lavinimas, higienos mokymas, darbinių įgūdžių ugdymas.
- Pastabumo, vaizduotės nuojautos lavinimas.
- Gamtos, tėvynės, tautos pažinimas.
- Gimtosios kalbos ir kitų kalbų mokymas
- Žmoniškumo pažinimas (santykiai šeimoje, giminėje, tautoje, žmonijoje).
- Gamtos mokslai, biologija, psichologija.
- Meno pažinimas, kūrybiškumo lavinimas. Kūno gyvybės mokslas.
- Visumos tvarka, pasaulio pažinimas.
- Doros reiškinių žmonių santykiuose pažinimas.
- Tautos, žmonijos, pasaulio įvykių pažinimas ir supratimas.
- Jausmų, nuotaikų ir minčių valdymas. Savęs pažinimas.
- Mąstymo lavinimas.
- Dvasinė žmogaus pažanga (tikybos klausimai).

... Sava pažinti yra aukščiausias žmogaus uždavinys.

Žmogaus esybė yra labai gilus vidaus reikalas. Iš tos esybės spindi sąmonė. Žmoniškumas išreiškia įvairių savybių rinkinį, kurį turintis žmogus yra žmoniškas. Nuo jo paties priklauso, ar jis užsidegs, ar toliau rusens. Kitaip sakant, žmogus pasirodo, kuomet apsireiškia išmintis, meilė, teisingumas, tvirtumas ir t.t. Žmogus yra išaugęs, kai jo žmoniškumas aiškiai pasireiškia. Tokiu tapti yra kiekvieno žmogaus gyvenimo prasmė.

Vydūnas

Žmogus pats gyvenimo taką susirasti ir pats jį žengti visu budrumu. O kad ir kartą paklystų. **Geriau yra klaidžioti savo galiomis pasitikint, negu vaikščioti kitam vedžiojant.** Kitokio kelio augti nėra. Bet kitų patyrimais, kitų žinojimu ir patarimu reikia naudotis.

... Tik akylai juos sekti netinka. O kad ir pats angelas iš Aukštybių ką patartų, vis turėtume

stengtis to patarimo išmintį išvysti. Ta išmintis turėtų mummyse pastoti šviesa ir gyvybe, ir tuomet teturėtume veikti.

Iš: *Jaunam reikia būti ir augti*
Jaunimas, 1911 m., sausio nrs.

**Neturėtų būti uždavinys vaikus, žmones apšviesti tik iš lauko,
bet juos šviesinti.**

Vydūnas
Darbymetis, 1923.Nr. 7

**Visi auklėtojai, ar jie būtų mokytojai, ar menininkai, ar šiaip kiti žmonės, turėtų
būti jiems gyvėjimo ir šviesėjimo paveikslu.**

Vydūnas
Darbymetis, 1923.Nr. 7

**Visi auklėtojai, ar jie būtų mokytojai, ar menininkai, ar šiaip kiti žmonės, turėtų
būti jiems gyvėjimo ir šviesėjimo paveikslu.**

Vydūnas
Darbymetis, 1923.Nr. 7

Žmogus turi pasistengti numanyti savo asmenybės ir visos esties pagrindą ir jam pasišvęsti. Tuomet visos aukščiausios galios pradeda jame atsiverti, būtent tikroji galingoji valia, išmintis ir meilė.

Vydūnas,
Darbymetis, 1923, Nr. 6

Už visa daugiau derės psichiniam vaiko augimui visa, kas yra paties žmogaus atspindys, būtent **mokslas, menas, dora.**

Tautos mokykla, 20 p.

Tikyba nėra nei mokslas, nei menas, nei dora. Bet vien tikyba tegali suteikti tikriausią galimumą **šviesesniai mokslui, galingesniai menui, tauresnei dora.**

Be tikybos žmoniškumo pradai neįgyja aukštesnės galios gyvenimui teiktis.

Sąmonė, 158 p.

Kūno ir psichinės gyvatės augimas didina sąmonės turinį, o dvasios-sielos augimu sąmonė šviesėja ir plėtėja.

Tautos mokykla, 22p.

Svarbiausias auklėjimo rūpestis yra vaiko dvasios-sielos augimas.

Tautos mokykla, 22 p.

Vis reikia prisiminti, kad pastangos, dedamos tautiškumui išlaikyti, yra pildymas Kūrėjo valios ir todėl jos laiminamos. Kuo giedresnis yra tautiškumas, tuo aiškesnis ir tauresnis yra žmoniškumas. Tasai tada ir bus ta galia, kuri išlaiko tautą, nors ji būtų išblaškyta po visą pasaulį.

Vydūnas, Raštai, IV t., p. 382

Žmogaus gyvenimo uždavinys yra pasaulį ir save pažinti, o gyvenimo prasmė yra žmoniškumo auginimas ir jo teikimas žmonėms ir pasauliui.